

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) ของประชาชนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและถือเป็นวิกฤตประการหนึ่งที่สังคมการเมืองของประเทศที่กำลังพัฒนาได้เผชิญอยู่ในขณะนี้ โดยทั่วไปแล้ว ระบบการเมืองสมัยใหม่ต่างก็ยึดถือเอาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสำคัญ ที่จริงแล้วในประเด็นเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองมีการถกเถียงกันมาก ทั้งในแง่ที่ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น หากมีมากเกินไปก็มิใช่ว่าจะเป็นผลดีเสมอไป และสังคมที่ทันสมัยและยึดการปกครองแบบประชาธิปไตยแบบตะวันตก ก็มีได้หมายความว่าประชาชนทั้งหมดจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากและโดยธรรมชาติแล้วเราจะเห็นว่าประชาชนจำนวนมากที่พอใจจะเป็นผู้ดูแลทางการเมืองมากกว่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง อาจมีจำนวนไม่น้อยที่ไม่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ศักยภาพหรือความคิดที่ว่าตนมีสิทธิที่สามารถจะมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เต็มที่เป็นสิ่งสำคัญในสังคมที่ต้องการประชาธิปไตย (นรนิติ เศรษฐบุตร 2541 : 893)

ในกรณีของชนกลุ่มน้อยเป็นกลุ่มคนในสังคมที่มักเข้าไปมีอำนาจหรือมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศค่อนข้างจำกัด ปัจจัยที่สร้างปัญหาคือเชื้อชาติ ซึ่งมีลักษณะทางชีวภาพแตกต่างไปจากชนกลุ่มใหญ่ ซึ่งลักษณะการเกิดของชนกลุ่มน้อยแบ่งออกเป็น 5 รูปแบบ คือ แบ่งโดยวัฒนธรรม ลักษณะทางภูมิศาสตร์ การผนวกดินแดน การย้ายถิ่น และการตกเป็นอาณานิคม ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มีความแตกต่างจากชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นทางชีวภาพ วัฒนธรรม เศรษฐกิจสังคมและทางการเมือง อำนาจทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย โดยเฉพาะชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงนับเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีขนาดใหญ่ในประเทศไทยกลุ่มหนึ่ง ที่สามารถมีบทบาทในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดและเสนอความต้องการของกลุ่มได้อย่างเสรี ในขณะที่ความมีเสรีในการใช้อำนาจของกลุ่มยังมีข้อจำกัดอีกมากมายที่จะต้องทำการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขในอนาคต

ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง (Karen) เป็นกลุ่มชนชาวเขาที่มีมากที่สุดในประเทศไทย จากการสำรวจของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เมื่อพ.ศ. 2545 จำนวน 1,912 หมู่บ้าน กลุ่มบ้าน 87,628 หลังคาเรือน 95,088 ครอบครัวและจำนวนประชากร 437,131 คน ของประชากรทั้งหมดประเทศไทย (ขจัดภัย บุษพัฒน์ 2548 : 13)

ในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี อำเภอบ้านไร่ มีกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ 2 ตำบล คือ ตำบลคอกควาย และตำบลแก่นมะกรูด เป็นกลุ่มกะเหรี่ยงโปว์ หรือใช้เรียกอีกชื่อหนึ่ง คือ “ปะกาเกอญอ” กะเหรี่ยงกลุ่มนี้แต่เดิมอาศัยอยู่ในลำขาแข้ง มานับร้อยปี ใน พ.ศ. 2517 เขตลำห้วยขาแข้งซึ่งเป็นป่าใหญ่ของประเทศ ทางรัฐบาลได้ประกาศเป็นแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า กะเหรี่ยงกลุ่มนี้จึงต้องออกจากพื้นที่แนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคือห้วยขาแข้ง และกระจัดกระจายไปอยู่ในที่ๆทางรัฐบาลได้จัดพื้นที่อาศัยใหม่ให้อยู่ บางกลุ่มได้ย้ายไปอยู่ บ้านไกรเกรียง อำเภอสรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี และอีกกลุ่มหนึ่งได้ย้ายมาอยู่ที่ อำเภอบ้านไร่ ตำบลบ้านไร่ ตำบลคอกควายและตำบลแก่นมะกรูด จังหวัดอุทัยธานี ใน พ.ศ. 2518

กะเหรี่ยง กลุ่มตำบลแก่นมะกรูด ก็เหมือนกะเหรี่ยงโปว์ทั่วไป มีรูปแบบและวัฒนธรรมเหมือนกันทั้งประเทศ ไม่ว่าจะอยู่ในแถบภาคเหนือหรือภาคกลาง คงรูปแบบของวัฒนธรรมและการปกครองเหมือนกันหมด คือจะมีการเคารพในตัวผู้นำ โดยเฉพาะผู้นำนั้นแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้นำทางการ (Formal leader) ได้แก่กลุ่มผู้นำ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย บ้านเมืองให้เป็นตัวแทนของชุมชน ในการประสานงานกับทางราชการและทำหน้าที่ปกครองชุมชนในนามของราชการอีกส่วนหนึ่งด้วยในที่นี้ คือ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ชุมชนกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูดเป็นหมู่บ้านทางการตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ มาหลายชั่วคน คำนันและยอมรับเชื้อพึ่งอำนาจทางการปกครองของกำนันและผู้ใหญ่บ้านและถือหัวหน้าหมู่บ้านโดยปริยาย อำนาจสูงสุดระดับชุมชนในการตัดสินใจพิพาทเป็นอำนาจหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

2. ผู้นำทางสังคม (Lay leader or Informal leader) ได้แก่ผู้นำทางศาสนาหรือผู้นำตามคติความเชื่อของชาวกะเหรี่ยง ชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูดมีความเคารพนับถือในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง และควบคู่ไปกับการนับถือผีบรรพบุรุษของชาวกะเหรี่ยง

ชาวกะเหรี่ยงที่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาจะให้ความเคารพอย่างสูงต่อพระสงฆ์ และมีประเพณีทำบุญตักบาตรและสร้างกุศลตามแนวทางของพระพุทธศาสนา เช่นเดียวกับวัฒนธรรมประเพณีของชาวพุทธโดยทั่วไป เด็กผู้ชายชาวกะเหรี่ยงทุกคนจะต้องมาอยู่วัดในสมัยเด็กๆ เด็กผู้หญิงชาวกะเหรี่ยงก็เหมือนกัน คือ ต้องมานุ่งขาวห่มขาวตอนโรงเรียนปิดภาคเรียน ผู้ชายเมื่ออายุครบ 20 ปีจะบวชอย่างน้อย 1 พรรษา ทุกคนและในวันพระ 8 ค่ำและ 15 ค่ำถือเป็นวันหยุดของชาวกะเหรี่ยง ชาวกะเหรี่ยงทุกคนจะต้องเข้าวัดเพื่อทำบุญและฟังธรรมพร้อมทั้งพัฒนาวัด อิทธิพลนี้ได้รับมาจากชาวมอญโบราณ มานับพันปีแล้ว

การทำวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี จึงน่าจะเป็นองค์ความรู้ในทางวิชาการที่จะนำไปศึกษาทางด้านวัฒนธรรมทางการเมืองหรือ วัฒนธรรมในด้านอื่นๆ ของชนกลุ่มน้อยหรือแม้กระทั่งประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาดังนี้

- 2.1 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
- 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี กับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยในเรื่องดังกล่าวนี้ ประกอบด้วย

- 3.1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อระบอบประชาธิปไตย
- 3.2 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับรัฐ-ชาติ และชนกลุ่มน้อย

4. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยในเรื่องนี้ ประกอบด้วย

4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากรวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ที่จะทำการศึกษาวิจัยในพื้นที่ ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งประกอบด้วย 4 หมู่บ้าน ได้แก่หมู่ที่ 1 อีทรายใหม่ มี 55 ครัวเรือน , หมู่ที่ 2 บ้านคลองเสลา มี 75 ครัวเรือน,หมู่ที่ 3 บ้านใหม่ มี 135 ครัวเรือน , หมู่ที่ 4 บ้านอีมาด อีทราย มี 200 ครัวเรือน รวมประชากรวิจัย ประมาณ 465 ครัวเรือนหรือประมาณ 3,000-4,000 คน

ด้านกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาวิจัยได้แก่ ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน อีตักำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง 4 หมู่บ้าน รวม 5 คน ครูชาวกะเหรี่ยง 2 คน ปราชญ์ชาวบ้าน 1 คน พระภิกษุชาวกะเหรี่ยง 2 รูป และราษฎรทั่วไปอีก 2 คน รวมทั้งหมด 12 คน

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาจะเป็นการศึกษาวิจัยการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมทางการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยของชาวเขาเชื้อชาติกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในงานวิจัยดังกล่าวนี้ มีศัพท์เฉพาะที่ต้องอธิบายความหมายไว้ ดังต่อไปนี้

5.1 แก่นมะกรูด หมายถึง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

5.2 ห้วยขาแข้ง หมายถึง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อยู่ในอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ทางองค์การยูเนสโก ได้ประกาศเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ

5.3 ชาวกะเหรี่ยง หมายถึง ชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงที่ได้สัญชาติไทย ในตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

5.4 วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง หลักปฏิบัติทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยที่ชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ในพื้นที่ ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

6.2 ทำให้ทราบถึงปัจจัย ความสัมพันธ์ ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยง ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี กับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยของไทย

6.3 ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองของชาวกะเหรี่ยง ในพื้นที่ ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ตามแนวทางระบอบประชาธิปไตย

6.4 ทำให้ทราบถึงปัจจัย ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจปัจจัยทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ที่มีผลกระทบต่อกะเหรี่ยงในพื้นที่ ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

6.5 ผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นองค์ความรู้และแนวทางในการศึกษาหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ในเขตพื้นที่ ตำบลแก่นมะกรูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี และชาวเขาเผ่าอื่นๆในพื้นที่ประเทศไทย เพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปแนวทางเดียวกัน กับชนกลุ่มใหญ่ของประเทศไทย

